

REVISTA

DEL

CENTRE DE LECTURA

ANY IX.

REUS, MAIG DE 1928

Núm. 181.

L'advocat com element de progrès

La vida que tantes il·lusions mata en nosaltres i tan sovint fa canviar els nostres dalers i l'objecte de les nostres preferències, té a voltes l'encert de donar-nos, en les hores enceses de l'adolescència, la visió forta i clara de la vocació que senyala la ruta que haurem de petjar fins que la mort ens deturi l'empenta. Quan això esdevé, quan la nostra direcció no ha estat desviada per un desconcert moral o per les deformacions d'una pressió externa, podem seguir la vida empesos per un ideal que la valoritza, i ens fa capaços de resistir les adversitats i de triomfar-ne, i de vèncer els requeriments de l'egoïsme, i les resistències de l'ambient social que ens volta com una muralla bastida pels altres homes, per tal de contenir l'expandiment de la nostra personalitat.

Per ço en la vida l'ideal i l'entusiasme marquen la divisòria entre les nobles i les baixes funcions. Una obra, encara que ben realitzada, si es realitza amb indiferència, amb inhibició del sentiment, amb absència de cordialitat, amb manca de passió, és la resultant d'un maquinisme deformador de la nostra vida espiritual, que sols es retroba en la seva essència genuïna quan és agitada per les flames inquietes de la passió en un daler de crear i de superar-se.

Així en les dues professions que tenen relació més directa amb la vida i a la pròpia vida per objecte. No sabem concebre un advocat ni un metge que s'emprenquin llur actuació facultativa com un ofici desempenyat amb més o menys traça mecànica, enlloc de mirar-la com una lluita heròica que eixampla fins els plans incerts d'un ideal de perfeccionament l'abast de la tasca de cada dia.

El metge té com a finalitat immediata la de guarir el malalt que assisteix; el seu ideal, però, va a cercar els orígens de la malaltia, a descobrir-ne els gèrmens i a fer-los inocus per a la vida humana. També l'advocat, en el camp complicadíssim on actua, alhora que aplica la llei ja articulada al cas singular que es troba sotmès a judici, examina la llei en els seus orígens, en la seva formació i significats socials i en prepara l'evolució i el millorament, subjectant-la a la crítica que li suggereixen les realitats vives del cas en discussió. Com en aquell diàleg entre els dos jutges íntegres d'Anatole France, en l'administració de justícia es produeix cada dia l'enfrontament

del dogmatisme jurídic amb la vida canviant i bullenta. La tradició forneix al Jutge el llibre de la llei escrita i no es cansa de dir-li que el propi Déu va dictar-la als creients. "Però la realitat ens diu que el que varen escriure els morts serà esmenat pels vius, sense el qual la voluntat dels que ja no existeixen s'imposaria als que viuen, i, allavors, els morts foren els vius i els vius els morts".

En la llei, com en nosaltres mateixos, hi ha una substància espiritual closa dins la matèria que la fa visible. L'espiritual és perdurable; la matèria canvia a tothora. La intenció constitueix l'element espiritual de la llei, la lletra la seva matèria i per això, en els problemes de justícia, la tradició de la màquina processal defensa el literalisme mentre la realitat ventu la flama viva amb què l'advocat procura el triomf de l'esperit damunt la lletra. Veieu en la iconografia la paradoxa representativa de la justícia humana amb els ulls embenats i obligant-la, però, a donar a cada ú allò que li pertoca. Com aquesta justícia cega controlarà la qualitat i la procedència del que fa moure la balança? Com dirigirà el glavi sense perill de ferir l'innocent i respectar el culpable?... Contra aquesta ficció tradicional, arcàica, d'una justícia d'inspiració divina, l'advocat, tot ulls per al problema que es troba sotmès a la vigilància del seu patronatge, examina, remou, penetra, analitza, garbella, tria, descobreix i sotmet a la llum de l'anàlisi i de l'examen els caires més subtils de les accions humanes que han engendrat el plet, accions per a les quals demanarà la "comprensió" de la justícia quan la lletra de la llei li negui solucions equitatives, provocant així els moviments de la jurisprudència que són per a la llei el que les aigües de la mar per a les roques que van, poc a poc, contornejant i arrodonint. La Justícia, funció humana, que aplica la llei, obra dels homes, és una matèria flonja en la qual cada debat judicial deixa una empremta. Fets avui excusables, eren ahir crims que es pagaven amb la vida. I el revoltar-se de la consciència i la llum de l'examen ha portat la nova comprensió. El Dret és com l'argila en la qual dormen, en potència, totes les meravelles d'aquesta forma que és la llei; els professors, els filòsofs, els teoritzants, coneixen bé el Dret en les seves essències, però no influeixen en el millorament de les lleis. Som nosaltres els que, en la tasca apassionada de tots els dies, en la lluita contra la injustícia, en la crítica aguda del defecte, anem llimant arestes, arrodonint caires, senyalant les línies d'una nova harmonia, conformant, a l'escalf de la consciència social, sempre renovada, el contingut espiritual de la llei que ens ha donat la tradició i que nosaltres deixarem darrera nostre per a què s'adapti a noves modalitats i a formes noves.

El professor Appleton, de la facultat de Dret de Lyon, defineix així l'advocat: "Es, —diu—, aquella persona que, regularment inserita a un col·legi, fa professió de donar parers i consultes sobre qüestions contencioses i d'ordre jurídic i defensar en justícia, de paraula i per escrit, l'honor, la llibertat, la vida i els interessos dels justiciables, als quals assisteix i, en certes ocasions, representa".

Concebut així, no és difícil arribar a la conclusió que l'advocat és un dels més definitius elements del progrés, perquè la seva tasca crítica no s'eleva a les regions abstractes de la filosofia, sinó que està en contacte, a tota hora, amb la realitat i amb les sacres de la realitat. Quan l'honor, la llibertat, la vida i els interessos dels seus clients es troben en litigi per desconeguts els uns, per atacats els altres, l'advocat es-

tableix el fet sotmès a discussió enfront l'estat legal que es forma pel conjunt de les lleis positives; i, allavors, el seu esperit de justícia i els deures de defensa a què s'ha consagrat poden fer-lo arribar a dues conclusions: que el sistema jurídic és injust o que, essent admissible en el seu conjunt, és insuficient o imprevisor en determinats preceptes. Si el primer, la realitat d'una injustícia que es repeteix i es manté pel voler conscient i meditat dels poders públics, determina en l'advocat una crítica que va, alhora, contra la llei establerta i contra el poder que l'ampara. I, aleshores, aquesta crítica és revolucionària. Si el segon, la tasca de l'advocat es redueix a demostrar una injustícia reparable sense canviar els fonaments bàsics de la llei i aleshores demana a la justícia un endegament equitatiu de la necessitat sentida, mitjançant un moviment de jurisprudència que aclara o completa un precepte legal per a preparar-ne, a la llarga, l'evolució i el millorament. En l'un i l'altre cas, però, la crítica és fecunda perquè al costat de l'acusació del defecte sorgeix, immediata i viva, la solució adequada a la justícia i reclamada per la realitat.

L'advocat millor que ningú abasta la transcendència de la injustícia. El clos sagrat dels nostres despatxos ens posa en contacte amb tots els dolors de la humanitat: amb els més grans dolors que són els que fan presa en l'esperit i s'infecten al contacte malsà de les passions. Al davant nostre es mostren els homes en la llur primitiva naturalesa i es desposseeixen de les conveniències socials per a mostrar-nos les llurs ambicions, els llurs odís, les llurs ànsies i els llurs egoïsmes... I allavors, quan cerquem serenament endegar aquelles correnties, calmar aquells turments, endoleir aquelles febres, la llei se'ns mostra dessota de la fredor del seu articulats, no pas com la traducció de preceptes de pietat i de comprensió, sinó com una essència perillosa filtrada al través de l'egoïsmes dels que, per haver tingut la força s'han cregut posseïts de la divina inspiració de definir ço que és just i ço que és injust. I trobem que els orígens de la defensa de la propietat radiquen a un acte de violenta ocupació de les coses alienes per la sola raó de la potència física i que el primer lladre, el que s'apoderà amb violència de les coses que eren de tots, defineix i castiga els delictes contra la propietat. I trobem com els atemptats contra la vida humana realitzats per l'impuls d'una passió desordenada, nascuda en el misteri d'una consciència tèrbola o malalta, són punts, en nom de la llei i la justícia, amb una pena en l'execució de la qual s'hi defineix un assassinat que qualifiquen la premeditació coneguda i l'alevosia, i que realitza un butxí amb abús de superioritat i mitjançant preu o recompensa. I veiem com en l'origen dels delictes contra la llibertat del pensament no hi ha altre cosa que la negació d'aquesta llibertat, perquè no es castiga el pensar, sinó el fer-ho diferent d'aquells que van dir que el seu era l'únic pensament respectable. I veiem com en els codis actuals els delictes contra l'honor en allò que es relacionen amb l'escabrós problema de l'adulteri, són la reminiscència bàrbara d'èpoques en les quals l'egoïsmes de l'home el duia a considerar la dona com una cosa aprofitable per al plaer, però incapaç dels drets inherents a una personalitat jurídica... I en veure això, en trobar-nos en contacte amb les xacres de la vida, els epissodis que se'ns ofereixen, els conflictes que se'ns plantegen, ens duen fàcilment a situar-nos davant el sistema legal de l'Estat i, en defensar la causa del nostre client, la nostra paraula pren la volada d'una

crítica amplíssima i ataca els fonaments injustos de les lleis i senyala la necessitat de suprimir-les o de millorar-les per a donar pas a les grans concepcions de llibertat en les quals, únicament, es troben els secrets de la justícia.

La paraula se la enduu el vent, ens diuen. Els jutges, els magistrats, no us escolten; els tribunals actuen automàticament, seguint criteris de rutina; la vostra tasca és tan baldera com llançar grapat de blat a l'aire en un dia de ventada furiosa... I bé: llançar llevors a voleia és la tasca dels sembradors més generosos, perquè promouen una collita que saben que no serà per a ells, malgrat de no perdre's ni un gra dels que han llançat. Quan nosaltres, en un plet o en una causa perduda, plantem pit a la injustícia que es tanca en els preceptes de la llei, ho fem sabent a la bestreta que la sentència ens serà adversa, però sabem també que la llevor de la paraula s'expedirà i serà recollida per la consciència del que ens escolta i granarà en aquesta consciència com la llevor llançada al vent. Els advocats francesos del segle XVIII són els típics realitzadors d'aquesta tasca; en un període en el qual els processos criminals es decidien sense debat, amb instrucció secreta; en els quals la justificació dels acusats era objecte d'instrucció separada; on aquells als quals s'atribuïen crims capitals no tenien ni el dret d'assistir-se d'un defensor que els lliurés dels càrrecs acumulats en un procediment secret, que no podia comunicar-se a ningú i que mantenia, però, la monstrositat de la tortura, els advocats d'aquell període,—dic—, limitats a la tasca secundària de redactar memòries justificatives dels acusats, aprofitaren totes les avinenteses que la realitat els oferia per a posar de manifest els vicis de l'organització judicial i, especialment, d'una legislació criminal que no es trobava en relació amb els usos i costums del segle. I els tres grans processos d'aquell temps, el procés Calas, el procés Sirvent, el procés del cavaller de la Barre, que acabaren rodant en el patíbol els caps de Calas i de La Barre i essent executat en efígie Sirvent, serviren, però, per a l'exercici d'una crítica tan profunda i tan punyenta per part dels que van encarregar-se de la difícil tasca de defensar als acusats davant l'opinió i, més tard, de rehabilitar-ne la memòria, que l'ariet amb què Voltaire llançà el cap de Calas contra l'antic règim, fent esquarterar la seva fortalesa, no hauria pas estat una arma perillosa si no li haguessin servit de ballestes els arguments dels advocats que l'ajudaren en la tasca. No va pas ésser solament l'Enciclopèdia la que canvià la manera de pensar de França; ni solament Rousseau, ni solament les qüestions financeres, polítiques i econòmiques les que produïren l'esclat de 1789. Hi havia, altrament d'això, un element impulsor, una dinàmica precisa, quecontrastava diàriament la realitat injusta amb les ànsies de millorament i llibertat que senyalaven les normes filosòfiques dels enciclopedistes i aquesta impulsió, aquest element dinàmic, cal cercar-lo precisament en el gran nombre d'avocats elegits pel tercer Estat als Estats generals de 1789, que palesaren de quina manera la llur mentalitat i el llur esperit crític constituïen enfront de la injustícia de l'antic Règim, la més eficaç vulgarització de les idees filosòfiques de l'Enciclopèdia, les quals en ésser llançades per la paraula dels homes de llei damunt la consciència d'aquell poble d'on els Calas i els Sirvent havien sortit, prepararen la magnífica collita de les jornades revolucionàries.

Per cert que la Revolució va ésser ingrata amb els advocats, repetint-se un cop

més la tradició dels redemptors cruxificats. I malgrat d'ésser Robespierre advocat d'Arras, Barnave advocat de Grenoble, Merlin advocat de Douai, Portalis advocat d'Aix, Samson, Tronchet, Target, Camus, Treilhard Martineau, advocats de París, o d'ésser presidida l'Assemblea per Thouret, advocat de Rouen, suprimits els Parlaments i les corporacions, l'ordre dels advocats va ésser suprimida per un decret de setembre de 1790 que els negava, alhora, el dret de formar ordre ni corporació i d'usar cap distintiu especial en llurs funcions. Però la Revolució va equivocar-se i llurs il·lusions no reeixiren pas. Les conseqüències d'aquella mesura vexativa per als homes de llei són bellament evocades pel gran advocat Henri Robert en un estudi sobre Napoleó i la justícia. Escolteu:

“Robespierre, en efecte,—diu,—s'havia indignat eloqüentment en nom del dret natural, contra els que encara tenien la pretensió d'exigir títols tècnics per a exercir la professió d'avocat”. Els romans—exclamava,—tenien llistes, concursos i privilegis? Quan Cicero fulminava Verrès, havia estat obligat a mendicar un certificat d'aptitud del Directori i de fer pràctica prop d'un home de llei? Voleu, alhora, les lleis sagrades de la Natura i de la Justícia i totes les nocions de l'ordre social!” I Dinocheau, líricament, havia dit, el 13 de desembre: “Ditxós aquell al qual el Treball i la Natura han fet esdevenir el defensor dels seus semblants i a exercir el més august dels ministeris. Tals seran els defensors oficiosos!” Ai las! Que va ésser lluny d'aquesta bella profecia la trista realitat! Una turba inversemblable envahí els pretoris. S'hi veieren un antic lacai, un reprès de justícia, una multitud d'indesitjables agents de negoci, la detestable reputació dels quals els havia privat l'entrada a l'exercici de l'advocàcia. La llur rapacitat era igual a la llur ignorància. Els antics advocats que seguien exercint llurs funcions s'havien de defensar contra els fraus i les maniobres deslleials d'aquests nous i singulars confreres. Era impossible comunicar uns antecedents sense exposar-se a veure's falsificats o desapareguts.

El Conceller d'Estat Thibaudeau,—segueix Henri Robert—ens esbossa una visió impressionant d'aqueixes costums judicials. “L'Advocàcia,—escriu en les seves memòries,—il·lustrades per grans talents, per nobles virtuts, per records gloriosos,—havia caigut en la més gran vilesa. A aquelles companyies d'avocats, asils inviolables de la ciència, de la probitat i de l'honor, havia succeït una turba de defensors oficiosos que, nascuts en l'anarquia, s'aprofitaven de la llibertat per a envair, sense instrucció i sense títols, l'accès dels Tribunals i profanar el santuari de la Justícia. Al costat dels Bonnet, dels Ballard, dels Berryer pare, i d'una vintena de noms recomanables, es veia un núvol de gent desconeguda que es disputava els clients amb molesta cupiditat”. Els defensors oficiosos eren agents de negocis que corrien darrera el profit, boi desdenyant la glòria. Trotaven pels carrers de París per a anar prop del Directori, als Ministeris, al Palau de Justícia, a la Borsa. Amb el nom d'Agents de Negocis formaven societats i explotaven els plets i els processos com un ram del comerç. No era extrany sentir dir: “Fulano, juriconsult, ha fet fallida”... Heu-vos aquí el que havien devingut, en poc temps, aquells defensors oficiosos que el càndid i líric Dinocheau entreveia en una era de benestar universal, “ditxosos de consagrar llur talent i llurs virtuts a protegir els llurs semblants en l'exercici desinteressat del més noble dels ministeris!”

Fins aquí, Henri Robert. L'ordre dels advocats va reconstituir-se poc a poc sota el Consulat i l'Imperi. La Revolució, que l'hi era tant deutora, va abolir-la. Napoleó, que havia dit que voldria tallar la llengua a l'advocat que se'n servís contra el govern, escrigué en el preàmbul del decret de 1810 que el restabliment de l'ordre "era un dels mitjans més pròpis per a mantenir la probitat, la delicadesa, el desinterès, el desig a la conciliació, l'amor a la veritat i a la justícia, el zel illuminat per als febles i per als oprimits"... He volgut remarcar la paradoxa d'aquests dos exemples per a reivindicar-nos una mica dels dictaris que llencen damunt nostre els que es senten Napoleons en el primer període de la dictadura o els que, per la terbolesa de llurs desitjos, troben més planer el camí de certes agències de negocis que no pas el de la clara austeritat dels nostres despatxos.

La tasca de l'advocat no és, però, menys impulsora del progrès dels pobles quan actua diària i perfídiosament prop els Tribunals, promoguent l'evolució de les lleis. Com les lleis no són creadores sinó que obeeixen a un estat d'opinió anterior a elles mateixes, el veritable progrès jurídic no és mai o gairebé mai degut a una llei nova, sinó fruit dels conflictes que es plantegen entre la llei, els jutges i els costums, perquè la llei,—dogmàticament considerada, es immutable, perquè els jutges, històricament considerats, no poden fer altre cosa que aplicar fredament la llei, funció que equival a judicar el present amb les decisions del passat i, en canvi els costums constitueixen una realitat viva, proteica i en constant moviment i que reclama solucions noves per a cada una de les coses que passen i que no poden ésser resoltes amb les fórmules específiques que dormen en la freda impassibilitat de la història.—L'advocat, més que ningú, és el que recull la vibració de les hores ardents i fugitives. Ell distingeix en el subjecte del dret a un home d'un altre home; ell adverteix en les modalitats noves dels pactes contractuals, les influències de l'ambient; ell veu en l'esfera penal els cordills, invisibles per al profà, amb què passions, interessos i afectes fan moure als acusats... I per això, sabent que en la vida no hi ha dos homes iguals ni es repeteixen exactament dos fets, sap cridar l'atenció del jutge sobre la incompatibilitat plantejada en cada cas entre els principis i els subjectes del dret.

Quan hom veu el daler dels parlamentaristes i dels anti-parlamentaristes, de remeiar-ho tot amb lleis i de voler, en les lleis, avansar-se a preveure tota contingència, tombant en la pruija casuística de definir, i dividir, i sub-dividir, i generalitzar, i excepcionar, hom recorda també la trista història dels Parlaments, sotmesos a la influència de la passió política i la cega sotmissió de les majories governants, i hom recorda també com al marge del sistema parlamentari poden produir-se i es produeixen estats de govern en els quals no és l'opinió pública, més o menys alterada pel sufragi, la que dicta les lleis, sinó la lliure voluntat d'un home o d'un grup d'homes que poden, de bona fe, equivocar-se, com poden confondre el caràcter circumstancial de llur missió amb una permanència i senyalar normes legals que arribant a l'entranya viva del sistema social del poble que regeixen, hi deixin la llevor de profundes pertorbacions. I, en pensar això, sorgeixen com una ànsia democràtica i prudentíssima, la de posar entre el Dret i els seus subjectes un poder d'absoluta i garantida independència que tingui en la seva funció prou llibertat per a resoldre els conflictes jurídics que

neixen dels fets nous, aplicant els preceptes fonamentals de la tradició legal de cada poble, vistos, però, al través d'un psisme, sempre variable, de raó, d'equitat i de justícia.

La gran virtut, la gran eficàcia de l'enyorada institució del jurat radica en la llibertat de resoldre que s'atorga als jutges de fet. Per això voldríem veure als Tribunals d'homes de toga deslligats de tota influència política i econòmicament independents per tal que poguessin, alhora, aplicar la llei justa i adaptar la que fos crudel o inadequada a les necessitats del cas concret ofert al seu judici. Recordo dos casos d'aquests darrers temps,—ja sospesa l'actuació del Jurat, que recolzen aquesta teoria amb més eloqüència que totes les raons filosòfiques: Una pobre dona dels voï de Barcelona té un seu fillet malalt. Sap que l'assistència d'un especialista pot salvar-li; fa pressupost i li són necessàries un centenar de pessetes; les demana on serveix i les hi neguen; llavors les agafa, marxa amb el seu fillet, el metge el veu i li salva la vida... Aquella dona, reintegra el sobrant de la quantitat furtada i ofereix reintegrar-la íntegrament... Malgrat d'això és denunciada, processada, acusada i condemnada... per bé que se li apliquin els beneficis de la llei de condemna condicional. I és condemnada, — dura lex, sed lex, — perquè hi ha un article 530 en el Codi Penal que defineix el furt i perquè en cap dels casos d'exempció que preveu l'article 8 no s'hi comprèn l'impuls irressistible que per a una mare significa salvar la vida a un fill. Una justícia independent, un Jurat hauria absolt. La justícia automàtica, presonera de la rutina històrica, hagué de condemnar.

Recentment, a Madrid, l'instint maternal d'una pobre dona les entranyes de la qual no havien conegut els deliris de l'amor ni les engúnies de la gestació ni els turments sobrehumans del part, recull una pobre criatura abandonada per sa pròpia mare i, per a poder-la tenir sempre amb ella, per a què mai no li disputin, per a fer-la seva davant dels altres, l'inscriu al registre civil faltant a la veritat en les manifestacions que consigna. I és denunciada i processada i acusada i condemnada per un delict de falsedat, i cal que s'exerceixi la règia prerrogativa de l'indult per a què aquella dona no es vegi tancada a la presó, perquè la justícia automàtica que ha de posar tota la veritat de les coses darrera d'un article del Codi Penal espès i incommovible com una muralla, hagué de condemnar...

Enfront d'una organització en la qual l'altíssima i sagrada facultat de jutjar no es sent independent, l'advocat es troba sovint cohibit i descoratjat perquè sap que l'escolten jutges sense independència, que han d'aplicar automàticament unes lleis, la crudeltat de les quals prové de llur dogmatisme intangible. Administrar justícia és quelcom més que aplicar automàticament la llei promulgada, amb inhibició de tota influència dels fets i de les circumstàncies que concorren en els subjectes del dret. Per això voldríem que, sense desconèixer el valor de la tradició, de les modalitats racials, de la història, de la sensibilitat, de la psicologia d'un poble, els seus tribunals constituïssin un poder independent, que, sense facultat de dictar lleis ni derogar-les, tinguessin una ample facultat interpretativa per a humanitzar i per a actualitzar lleis fent que la més intangible de totes elles fos, a tothora, la de la seva pròpia consciència.

No creieu, però, que aquestes reflexions signifiquin una censura per a la justícia

en el que es refereix als homes que avui l'administren. Qui conegui les necessitats de la vida i després d'estudiar els pressupostos de Gràcia i Justícia i Instrucció Pública, no es descobreixi respectuosament quan passa davant seu un professor o un jutge, comet la més trista de les ingrituds.

La vida del Jutge! Després d'un enorme esforç econòmic surt de les Universitats llicenciat en Dret. Allavors li cal la preparació absurda, memorista, arcaica, d'unes oposicions en les quals, per a cada plaça, hi ha cinquanta opositors. I si obté plaça, quan li lliuren la vara simbòlica de la justícia, li posen al davant, també, una nòmina de 7.000 pessetes de sou anyal, que trets els descomptes, la quota de la mútua benèfica, etc., queda reduïda a la percepció d'unes 460 pessetes cada mes. Amb això li cal viure decorosament i mostrar-se insensible a tota seducció quan de la sentència que dicti en depèn l'entregar a l'un o a l'altre dels pledejants quantitats que a voltes són de milers i milions. Ascendeix i li donen 8.000 pessetes; arriba a terme i n'hi donen 9.000. Les tres categories de magistrat les hi retribueixen amb 12, 13 i 15.000 pessetes o, si serveix a Madrid o Barcelona, amb 16.500. Si és President de Territorial, en cobra 17.250. Si és Magistrat del Suprem o presideix els Territorials de Barcelona o de Madrid, 22.500. Si presideix una Sala del Suprem, 25.000. Si arriba a presidir aquell altíssim Tribunal, té de sou 30.000 pessetes, subjectes, en cada cas, a deduccions de les quals la fixa, la inevitable, la del descompte, varia entre el 18 i el 20 per cent de les nòmines oficials.

Recordo haver llegit amb emoció una bella novella francesa titulada "Les Sotanes Verdes" en la qual era evocada la tragèdia econòmica dels clergues rurals. Amb la mateixa emoció punyenta s'haurà d'escriure un dia aquesta tragèdia de les *togues verdes* que saben dur dignament els nostres magistrats i els nostres jutges, dels quals — vos ho diu un advocat en exercici —, ni un 1 per 100 és capaç de vendre's una resolució. I si n'hi ha que es dobleguen a les influències de la política, no els acuseu a ells, sinó als polítics que els prostitueixen amb l'afalag de la promesa o amb l'amenaça de la represàlia o amb la perspectiva de tres trasllats successius de Girona a Màlaga, de Màlaga a Corunya i de Corunya a Huelva. Però n'hi han molts, la immensa majoria, que tampoc no es dobleguen i que volen, que desitgen, ésser rectes i ésser independents... Doneu a aquests magistrats i a aquests jutges, comunitat heròica, abnegada i romàntica, els mitjans de redimir-se econòmicament, senyalant com a sou d'entrada, almenys, el de 20.000 pessetes, constituïu-los en un veritable poder, les decisions del qual no puguin ésser influenciades en dictar-se, ni enervades en llurs efectes i veureu com, allavors la tasca renovadora dels Tribunals prop dels quals actuarà l'advocat recollint les palpitations socials i oferint la suggestió de formes noves, provocarà un desvetllament rapidíssim en el progrés jurídic, posant-se a to amb les clares i reeixides concepcions mundials del dret.

Volem Tribunals d'una gran independència, d'una gran cultura i d'una gran responsabilitat perquè mai no oblidem en les nostres actuacions, la idea que ha estat tema d'aquesta conversa. En l'esforç de cada dia, en les discussions ardentes a què sotmetem els plets encarregats a la nostra direcció o les causes confiades a la nostra defensa, el nostre client hi veu la conseqüència obligada de la prestació d'un servei fa-

cultatiu i el públic hi vol trobar, a voltes, un daler d'exhibicionisme i propaganda de despatx. Però nosaltres tenim en compte alguna cosa més perquè sabem que el progrés del Dret depèn principalment del nostres esforços i que en cada combat judicial s'infanten nous aspectes i noves concepcions jurídiques. Infadigablement ens remontem dels fets als principis, i on observem un defecte que pot ésser origen de futures injustícies demanem la correcció i sollicitem la reforma; i de la nostra acció en vénen els moviments de la jurisprudència. Deia el gran advocat belga Edmond Picard que, cada dia, en els debats judicials, sorgeixen novetats; en nèixer se les creu paradoxes, més tard s'admet que no fóra impossible que la paradoxa fos el cert, arriba un moment en què ningú no s'explica com l'antiga paradoxa no ha estat un principi tingut per intangible. Per això, diu Picard, si a voltes cal actuar sense esperances d'èxit, contra les idees consagrades i pel sol honor del Dret, no hi ha per a l'Advocat cap triomf comparable al de fer que un Tribunal modifiqui una jurisprudència establerta".

No sé si en les idees disperses d'aquesta conversa hi haureu trobat alguna cosa més que la paradoxa d'un professional que no malparla de la seva professió. Més per a correspondre a l'honor de cloure aquests curs de conferències, calia portar a la tribuna alguna cosa que resultés digna de vosaltres, i per això he volgut parlar-vos com ho he fet, del que és, ahora, la meva vocació, el meu ideal i el meu entusiasme.

ALBERT DE QUINTANA